

Bizi nahi duen herria

Mendea bete duen hedabideak, denbora tarte honetan horrenbeste lagunek egin eta bizitakoa erreparatzeaz bat, etorkizunari begiratu eta keinu txikia egin nahi die 100 urte barruko *Argia Jendeei*. Bigarren mendeurrena ospatzera iritsiko direla opa die, seinale litzateke Euskal Herria bizi dela. Batzuetan existitze hutsa erresistentzia ekintza bilakatzen baita, palestinarrek frogatu dutenez.

Ehun urte barru, atzera begiratu eta testu honekin topo egiten badu norbaitek, jakin beza kontziente garelara garai konplexuak bizitzea egokitu zaigula. *Merkatua*-ren izenean, munduaren erdia osatzen duten 3.800 milioik adina ondasun dute izugarri aberatsak diren 26 lotsagabek; *ingurumena*-ren izenean, klimaren larrialdia areagotzen duten azpiegitura kutsatzaileak eraikitzen jarraitzen dute gure agintariak; *bakea*-ren izenean, bizitza duinaren alde protestatzen duten herritarren aurka oldartzen dira; *berdintasuna*-ren izenean ekonomia emakumeen gainkargan oinarritzen da eta menpekotasun hau indarkeriaz iraurarazten; *askatasuna*-ren izenean, hizkuntza gutxiagotutako herritarren aurkako politika lotsagabeak inposatzen dituzte; *ongizatea*-ren izenean, estatuek migratzaileak giza eskubiderik gabeko esklabo bihurtzen dituzte, bitartean eskuin muturra hauspotzen dute eta zerbitzu publikoak pribatizatzen dituzte. *Seguratasuna*-ren izenean, etengabe zelatzen gaituzte. George Orwellen mundua eta neo-hizkera indar betean.

Herritarren informatzeko ohiturak aldatzen ari direla eta, ondorengoak irakurri ditugu azkenaldian: sare sozialen garaiotan hedabideen bidez informatzeari utzi dio gero eta jende gehiagok. Irakurleen gehiengoak ez da titularretatik harago joaten. *Fake news*-ak barra-barra zabaltzen dira. Gehiengoak ez dago prest interneteko edukien truk dirurik ordain-

tzeko. Jendeak azken orduko informazioa estimatzen du gehien. Entretenimendurako kontuak dira bisita gehien dauzkatenak, argazki, bideo eta eduki arinak azken batean.

Albiste asko eta informazio gutxiok garaiotan, ordea, *mainstream* hedabide gehienek sustatzen duten kazetaritza ereduaren aurrean –“badakigu batzuetan zabor kazetaritza dela, baina jendeak kontsumitu nahi duena da”–, badago zorionez bestelako kazetaritza estimatzen duen jendea ere. Gero eta gehiago gainera, nahiz eta komunikazioaren alorreko gurutzetatik ikusezinak garelara dirudien. Bada testuingururik gabeko berrietatik harago joan eta bere burua independentziaz informatzeko denbora hartzen duen jenderik. Ez garelara gehiengoak? Ez. Baina bagara nor, eta izaten jarraitzea bada zerbait. Eutsi eta geure burua indartzea da lehentasuna.

ARGIA egiten dugun lantaldeak kazetaritzaren funtzio soziala aldarrikatu nahi dugu: herritarren bizimoduan funtsezko diren gaiez informatzea eta botereari ahalik eta markaketa zorrotzera egitea dugu xede. Bitartean, hedabideen panorama itsusi jartzen ari da, geroz eta esku gutxiagoren eskuetan geratzen ari baita zer den albiste eta zer ez erabakitzeke boterea. Horri gehitu bankuen eta multinazionalen menpe dauden hedabideek edo interes alderdikoia nagusitzen den hedabide publikoek argitara deza keten informazioaren kalitatea.

Gurea proiektua txikia da, baina oso pozik itxiko dugu Mendeurrena, berriro ere frogatuz ez dela kazetaritza krisian dagoena, nahiz eta hedabide batzuek hori esan. Izatekotan, komunikabide horiek eta beren kazetaritza eredia dira krisian daudenak, urteetan ia egia bakarraren jabe izan diren pribilegiatuak. Beren sinesgarritasuna dago krisian. Kazetaritza independentea egitea da gure funtzioa eta hala adierazten digute azken urteetan komunitatera batu di-

ren lagunek, pausoa zergatik egin duten galdetzen diegunean. Azken urteetan ehunka eta ehunka lagun gehiago batu dira proiektu hau bultzatzeko. Milesker guztioi. Gure 100 urteko historian, teknologia berriei esker, ARGIA ez du sekula hainbeste lagunek irakurri, ikusi eta entzun.

Gure ustez, langileak proiektuaren jabe izateak ekarri du ARGIA egun den bezalakoa izatera, eta burujabetzen kontzeptua aldarrikatu nahi dugu garai nahasi hauetarako iparrorratz gisa, pluralean. Burujabetza politikoa, Euskal Herria zer izatea nahi dugun erabakitzeke. Elikadura burujabetza, jaten duguna lurretik platereraino gure esku izateke. Finantza burujabetza, gure aurrezkiekin zer bultzatzea nahi dugun erabakitzeke eta gure diruekin armarik eta negozio ilunik ez finantzatzeko. Gorputzaren gaineko burujabetza, pertsona izateke, ez merkatuko kontsumogai. Hezkuntza burujabetza, pertsona kritikoa sortzen dituen euskal eskola publiko, laiko eta eraldatzailea izateke. Teknologia burujabetza, gure egunerokoa kontrolatu nahi dutenen eskuetatik askatzeko. Energia burujabetza, gure beharrak doitu eta hauek energia berriztagarri asetzeko. Eta informazio burujabetza esparru hauetan guztietan sortzen ari diren esperientzien berri izateaz gain, munduari buruzko informazio fidagarria izateke.

Beraz, burujabetzak lantzen ditugun pertsona, mugimendu eta eragileen artean elkar-lanerako atea parez pare zabaltzeko dugu. Hemen denok eusten diogu elkarri. Gainean dugun zibilizazio krisia elkarrekin ahalik ongien zeharka dezagun. Mundu zaharra hiltzen ari baita, eta berriari kostatzen ari zaio zutik jartzea. Antonio Gramscik zioen argilun horietan agertzen direla munstroak, ikusten ditugu, baina uneotan sortzen dira aukera berriak ere. Eguneroko poz txikiak eman diezagutela indarra ekinean jarraitzeko eta etorkizunerako haziak ereiteko. ●